

הערל פרק שמיני יבמות

עד.

עין משפט נר מצוה

נה א מיי פ"ד מהלכות
פדה אלוהה ה' יד:
נר ב מיי פ"ב מהל'
מרומות הלכה יד
ופ"א הלכה א טו"ע י"ד
סימן שלא ספק י"ט:

תוספות ישנים

תל אהא ממנו כמיני מעשר
חד לגופיה למעט מעשר
רשון שמתר באיניתי:
ואיכא ליקח לו ארון
ומכריכו א"ל רב הונא בר
יהושע ממנו מנופו ומיהה
האמת קי הוה דלרשינ
ומכריכו א"ל רב הונא ממנו
למח ליקח לו ארון ומכריכו
י"ל דה"ק ואיכא ליקח
לו ארון ומכריכו דוקא.
א"ל רב הונא ממנו כמיני
ואפילו מנופו וי"ש ליקח
לו ארון ומכריכו דלרשינ
אחת מרומה טהורה ואחת
ממנו טהרה. ומיהה
דהאם בפרק כל פסולי
המוקדשין אמרינן אהמ
ממנו טהורה ואחת
ממנו טהרה י"ל דהא
יהא אהמ המס דקאי גבי
משמרת בתרומתי דמיירי
בשמירת מרומה קאמר
אהמ מרומה טהורה ואחת
ממנו טהרה ליהא למימר
דקאי אהמיה דהא לא שייך
בשמרת שמו דלשפיה
אלה. אל הכא דר"ל
למיר דהמנה לסקיה מהמ
מכריכו קא דריש אהמ
מרומה טהורה וטמאה יחד
דלילו תלוי לאו מרומה
בשריה אלף תלוי לא
אוכלין ולא שרפיה:

מוסף רש"י

איש איש. מרע אהין
והוא נרע או ז'. לרבות
את הערל. שאם כעמא
שלא יכלל מרומה אס כהן
הוא (הגיה ד:). דבאי
קרא מרומה כמיני. דכתיב
וכא השמש וטהר ואמר
יאל מן הקדשים והיינו
מרומה דמיני ליה בטהר
שמש (לעיל ע:). שרפת
אונן ומחוסר כפורים.
בפרה אלוהה קאי,
בשריה. דקדשי דק הבית
הוא ואין אונן אסור בה,
ללא כמיני הני קדשי אלף
נקדשי מנח (בבחי יו:).
למדוין ומשביכו. גמיה
שזה שאניה מופנה משני
לדניה אלף מזד אחד למדין
ממנה אס און להשיב. אל
אס יש להשיב משנין (שבח)
קלא. ולעיל ע:).

אונן מותר בפרה. ללא גרע מטובל יוס ואלע"ג. לאון אסור
במעשר וטובל יוס מותר היינו לאכילה אבל לנגיעה מרומה
שני: הכי גרים בקונט' שרפת אונן ומחוסר כפורים בשרה וגרים
נמי תנא דיוסף הבבלי היא. ומדקדק דמדפליג אמנא לעיל במחוסר
כפורים הוא הדין בערל לכשר וקשה
לר"י דמה ענין זה אלל זה דמשום
למכשר במחוסר כפורים (א) לא
ימכר בערל ועוד ליייתי מצרימא
ללעיל דמכשרא בהדיא ערל או
מדרבי אליעזר גריש פירקין (ד) **ללא מרבה ערל כי טמא ולספרים**
דגרסי הכא שרפת ערל ומחוסר
כפורים פסולה יוסף הצבלי אומר
ערל כשרה מחוסר כפורים פסולה
וגרסינן יוסף הצבלי היא הוה ניחא
דמייתי מהכא ולא מההיא ללעיל.
דניחא ליה לאיתויי שס התנא דמכשר
בהמה למה לי (ב) אלא מעשר ראשון (ו) ור'
מאיר היא דאמר מעשר ראשון אסור לזרים
ת"ש מדתני ר' חייא בר רב מדפתי ערל אסור
בשתי מעשרות מאי לאו אחד מעשר דגן
ואחד מעשר בהמה הכא נמי מעשר ראשון
ור' מאיר ת"ש אונן אסור במעשר ומותר
בתרומה ובפרה טבול יום אסור בתרומה
ומותר בפרה ובמעשר מחוסר כפורים אסור
בפרה ומותר בתרומה ובמעשר ואם איתא
ניתני ערל אסור בתרומה ומותר בפרה
ובמעשר האי תנא דבי רבי עקיבא היא
דמרבין ליה לערל כטמא דתניא (ז) רבי עקיבא
אומר איש איש לרבות את הערל ומאן
תנא (ח) דפליג עליה דרבי עקיבא תנא דרבי
יוסף הבבלי היא דתניא (ט) שרפת אונן
ומחוסר כפורים כשרה רבי יוסף הבבלי
אומר אונן כשרה מחוסר כפורים פסולה ואף
ר' יצחק סבר ערל אסור במעשר דא"ר יצחק
בנין לערל שאסור במעשר נאמנו ממונו
במעשר ונאמר ממונו בפסח מה ממונו
האמור בפסח ערל אסור בו אף ממונו האמור
במעשר ערל אסור בו מופני דאי לא מופני
איכא למיפרך מה לפסח שכן חייבין עליו
משום פיגול ונותר וטמא לאיי אפנויי מופני
מאי מופני (י) אמר רבא א"ר יצחק תלתא
ממונו כתיבי בפסח חד לגופיה וחד לגזירה

ונוסגין. תרומה וזכורים כשאר שני שזעו ככל שנות השמיטה אכל
מעשר שני אין נוהג בג' וכו': ור' מאיר היא דאמר. בפרק יש
מותרות (לקמן פה): מעשר ראשון אסור לזרים הלכך לענין עלנות
נמי חמור: **אונן מוסר צפרה.** דקדשי דק הבית היא ולא קדשי
מוצא ומנינו טבול יוס מותר בה
וכל שכן אונן: **מחוסר כפרה.**
טומאה דבעיה קרצן כל שלא הביא
כפרתו אסור בה למחוסר מעשה
הוא וכמי שטומאתו עליו דמי וכל
שכן טבול יוס דינה דאיכא תרמי
אלל טבול יוס דטומאת מת ושרץ
מותר בה דשמטא ממילא ערצא ולאו
מחוסר מעשה הוא הלכך כי כתיב
והזהו הטהור על הטמא טהור מכלל
שהוא טמא למישרי טבול יוס אתא
ולא מחוסר כפורים: **ואם איתא.**
דערל מותר במעשר ליתני ועל אסור
במרומה ומותר צפרה ובמעשר
כלומר לעיל (דף עב:). ערל שהיה
הואטו כשרה ומדלל תניה שמע
מינה משום מעשר הוא דשקבה:
תנא דבי ר' עקיבא היא. לאסר
ליה נמי צפרה כדמני לעיל (סג)
נומטוס שקדיש קדושו פסול ואוקמינן
כרבי עקיבא: **ומאן תנא.** ללעיל
דלכשר ערל צפרה ופליג עליה דרבי
עקיבא דקתני לעיל (סג) ערל שהיה
הואטו כשרה: הכי גרסינן **תנא דיוסף**
הצבלי היא. ת"ק דיוסף הצבלי היא
דאמר מחוסר כפורים כשר צפרה והא
מתיתא לאוקמינא כרבי עקיבא קתני
מחוסר כפורים פסול צפרה ובי היכי
דפליג אמחוסר כפורים איכא למימר
דאיזו פליג נמי עליה בערל לעיל:
הכי גרסינן בתוספתא (דפרה פ"ד ה"ב)
שרפת אונן ומחוסר כפורים כשרה
יוסף הצבלי אומר אונן כשרה מחוסר
כפורים פסולה. דכיון דמחוסר מעשה
הוא עדיין טומאה עליו ולא קרינא
בה טהור: **תנא ממונו כתיבי בפסח.**
אל תאכלו ממנו נח (שמות יב) לא
תותירו ממנו והותר ממנו [שם]: **וטלחא**
ממונו במעשר. לא אכלתי ולא בערתי
ולא נתתי (דברים טו): **זא הכסוב**
זאש שרופו (שמות יב) ליתן עשה
אחר ל"ח אומר שאין לוקח עליו:
בקר שני. דמני למכשז והותר
ממנו זאש שרופו מאי עד דבקר
הא כתיב גרישא דקרא לא תותירו
ממנו עד בקר אלף הכי קאמר
והותר לבקר הראשון שהוא יו"ט
המתן עד בקר שני שהוא חול ושורפו
ללמדך שאין שורפין קדשים ציו"ט.
ותרוייהו כתיב לולין (פסחים דף עג:):
לדרכי אצטו. דאמר לעיל (ז) למישרי
הדלקה בשמן של תרומה שנטמאה:
שמוסר לסוכו. ואלע"ג דקיימא לן
(שבת דף טו.) דסיכה כשתיה והיה
ליה כמאן דשמי ליה בטומאה: לא
נפסי ממונו למת. לעיל מיניה כתיב
לא בערתי ממנו בטמא וכתביב בתריה
ולא נתתי ממנו למת כלומר מן
המעשר טמא לא נתתי ממנו למת הא
למי דומיא דמת נתתי ואי זו נתינה
משכחת צמת הוי אומר זו סיכה
וקדייקין כדומיה כמי שרי: ואימא.
למת אפילו כשנטמא דלא יכולתי
ואשמעינן דאף על גב דמעשר טהור לא
ניתן לאכילה וסיכה אס נטמא מותר לחללו לקנות ממנו חלוק: **מופנה**
מצד אחד. דההוא דפסח מופנה לגזירה שיהא אכלו כולו תלתא אכרתי לכו: **הניחא למאן דאמר.** פלוגתא דרבי ישמעאל
ורבנן היא בהמפתל בנס' נדה (דף עב:): **פך דרבי אצטו.** דמפיק חד ממנו למישרי הדלקה בשמן תרומה שנטמאת מדרב נחמן נפקא:
צורעו

א) ונקמן פה: פו. כמות
ב) ו' ג) ונלעיל ע' וי"ג
ג) זכמים ז' ד) ונלעיל ע'.
ד) ע"ש פסחים טו. ע"ש.
ה) ונלעיל ד: וי"ג, ז) וי"ג
ו) חוס' צ"מ נג. ד"ה ויה ויה נכסי
ומוס' לעיל עג. ד"ה ויה נכסי.
ז) ונלעיל ע: וי"ג, ח) שבת
טו. כ) כמות לר. ו) שבת
כ"ג. י) מכות י"ד:
כ) ונמנדי י"ג, ט) ודף
עג:.

תורה אור השלם

1. איש איש מוצרע און און
והוא צורע או אב
בקרשים לא יאכל עד
אשר יטהר ורובע בקל
טמא נפש או איש אשר
תמא ממונו שכתב ורע:
ויקרא כב ד
2. אל תאכלו מפניו נא
ובשל מבשל פרים כי
אם עלי אש ראשו על
בקריו ועל קרבו: ולא
תותירו ממונו עד בקר
והותר ממונו על בקר
כאש תשרפה:
שמות יב ט-י
3. לא אכלתי באני ממונו
ולא בערתי ממונו בטמא
ולא נתתי ממונו למת
שמעתי בקול ה' אלהי
עשיתי ככל אשר
צויתני: דברים יד
4. וידבר ה' אל אהרן
ואני הנה נתתי לך את
משמרת תרומתי לכל
קדשי בני ישראל לך
נתתים לפקודיה ולבניך
לקח עולם:
במדבר יח ה

הגהות הב"ח

- א) נמי בהמה למה לי
אלף) מעשר מו"מ. וי"ז
ב) א"ל דרמאז מעשר כו':
ג) תוס' ד"ה הכי גרים
וה' במחוסר כפורים ישכר
ל"ל ומינת לו נמק:
ד) ד"ה מה וכו' שכן
בנקע"כ כ"ל וזאת סמ"ך
נמק:
ה) ד"ה מה וכו' ומוריס דלעיל קאי ל"ל
ומינת דכתיב נמק:
ו) ד"ה ליקח וכו' נמק:
הכי פריך:

הגהות הגר"א

[א] נמי' דפליג עליה דר'
עקיבא תל"מ (ומה דקמן
זוה המפרשים):

הגהות מהר"ב

הגהות
נשברות
[א] תוס' ד"ה חל נופיה
וכו'. כ"ב ע"י מנחות נח
ע"כ חוס' ד"ה אין לוקח
וכי דר"ק:

שוה וחד למאן דאמר בא הכתוב ליתן לך עשה אחר לא תעשה (א) איירי
דכתיב נותר כתיב נמי ממונו ולמאן דאמר ליתן לו בקר שני לשריפתו איירי
דכתיב עד בקר כתיב נמי ממונו תלתא (ב) ממונו כתיבי במעשר חד לגופיה וחד
לדרבי אבהו א"ר יוחנן וחד לדריש לקיש דאמר ריש לקיש א"ר סמאי בנין
למעשר שני שנטמא שמותר לסוכו שנאמר (ג) ולא נתתי ממונו למת למת הוא
דלא נתתי הא לחי דומיא דמת נתתי איזה דבר ששוה בחיים ובמתים הוי
אומר זו סיכה מתקיף לה מר זוטרא (ד) ואימא ליקח לו ארון ותכריכים
אמר רב הונא בריה דרב יהושע ממונו מגופו רב אשי אמר לא נתתי
דומיא דלא אכלתי מה להלן מגופו אף כאן מגופו ואכתי מופנה מצד
אחד הוא הניחא למאן דאמר (ה) למדין ואין משיבין אלא למ"ד למדין
ומשיבין מאי איכא למימר הך דרבי אבהו מדרב נחמן אמר רבה בר
אבוה נפקא (ו) דאמר רב נחמן אמר רבה בר אבוה מאי דכתיב (ז) ואני
הנה נתתי לך את משמרת תרומתי (ח) בשתי תרומות הכתוב מדבר אחת
תרומה שהורה ואחת תרומה טמאה ואמר רחמנא לך שלך תהא להסקה
תחת תבשילך: וכל הטמאים כו': מנא הני מילי א"ר יוחנן משום ר' ישמעאל
אמר קרא איש איש מזרע אהרן והוא צרוע או זב וגו' (א) אי זהו דבר ששוה
בזרעו

לא נתתי ממנו למת לא צסיכה קאמר אלף כך הוא מתודה לא קייתי ממנו ארון ותכריכים
למת אפילו כשנטמא דלא יכולתי
ואשמעינן דאף על גב דמעשר טהור לא
ניתן לאכילה וסיכה אס נטמא מותר לחללו לקנות ממנו חלוק: **מופנה**
מצד אחד. דההוא דפסח מופנה לגזירה שיהא אכלו כולו תלתא אכרתי לכו: **הניחא למאן דאמר.** פלוגתא דרבי ישמעאל
ורבנן היא בהמפתל בנס' נדה (דף עב:): **פך דרבי אצטו.** דמפיק חד ממנו למישרי הדלקה בשמן תרומה שנטמאת מדרב נחמן נפקא:
צורעו